

Anonymizovaná verze

C-494/23 - 1

Věc C-494/23 [Mahá]ⁱ

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

3. srpna 2023

Předkládající soud:

Nejvyšší soud (Česká republika)

Datum předkládacího rozhodnutí:

7. června 2023

Žalobci:

QE

IJ

Žalovaní:

DP

EB

[OMISSIS]

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v [OMISSIS] [složení soudu] ve věci žalobců: **1) QE**, [OMISSIS] bytem [OMISSIS] Rudolfov[, Česká republika], **2) IJ**, [OMISSIS] bytem [OMISSIS] Rudolfov, [OMISSIS] proti žalovaným: **1) DP**, [OMISSIS] bytem [OMISSIS] Athis Mons, Francouzská republika, **2) EB**, [OMISSIS] bytem [OMISSIS] Antony, Francouzská republika, o nahrazení souhlasu s vydáním úschovy, vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích [OMISSIS], o

ⁱ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

dovolání žalobců proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 11. 2021, [OMISSIS] takto:

I. Nejvyšší soud na základě čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie **předkládá** Soudnímu dvoru Evropské unie tyto předběžné otázky:

1. *Musí být článek 1 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech vykládán v tom smyslu, že řízení o nahrazení souhlasu žalovaného s vydáním věci z úschovy soudu, jež je řízením incidenčním ve vztahu k řízení o soudní úschově zahájenému uložením věci zajištěné orgány činnými v trestním řízení do této úschovy, spadá pod pojem „věci občanské a obchodní“ ve smyslu uvedeného ustanovení?*
2. *Pro případ, že bude první otázka zodpovězena kladně, musí být článek 8 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech vykládán v tom smyslu, že žaloba na nahrazení souhlasu s vydáním věci z úschovy soudu, podaná jedním z účastníků řízení o úschově, v níž je předmětná věc uložena, proti jinému účastníku tohoto řízení, představuje žalobu ve smyslu uvedeného ustanovení?*

II. Řízení se **přerušuje** [OMISSIS].

Skutkový základ sporu a dosavadní průběh řízení

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce vychází z řízení, v němž se žalobci (s bydlištěm v České republice) domáhali vydání rozhodnutí, jímž by byl nahrazen projev vůle žalovaných (s bydlištěm ve Francouzské republice) tak, že souhlasí s vydáním věci z úschovy soudu žalobcům.
- 2 Žaloba byla odůvodněna tím, že žalobci řádně a v dobré víře koupili vozidlo na základě inzerátu dne 19. 8. 2017 v Německu za 13 000 EUR, když k němu obdrželi velký technický průkaz, malý technický průkaz a klíč. Dne 12. 9. 2017 bylo vozidlo zajištěno Policií ČR a následně uloženo do úschovy Okresního soudu v Českých Budějovicích [OMISSIS] s tím, že je předmětem podezření ze spáchání trestného činu krádeže ve Francii.
- 3 Soud prvního stupně doručil žalobu a výzvu k vyjádření žalovanému č. 1 dne 6. 10. 2020 a žalovanému č. 2 dne 22. 1. 2021. Doručeno bylo náhradně bez potvrzení o přijetí. Žalovaní se ve stanovené lhůtě nevyjádřili.
- 4 Okresní soud v Českých Budějovicích jako soud prvního stupně se [OMISSIS] zabýval otázkou své mezinárodní příslušnosti k projednání a rozhodnutí tohoto sporu. V rámci tohoto posouzení dospěl k závěru, že se jedná o věc s mezinárodním prvkem, přičemž následně postupoval dle nařízení Evropského

parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „nařízení Brusel I bis“ či „nařízení“). S ohledem na systematiku jurisdikčních pravidel nařízení Brusel I bis soud prvního stupně uzavřel, že mezinárodní příslušnost tohoto soudu by mohla být založena pouze na základě čl. 26 odst. 1 tohoto nařízení, tedy za situace, kdy by se žalovaní řízení před tímto soudem účastnili. Protože se však žalovaní ve stanovené lhůtě po doručení žaloby nevyjádřili, rozhodl soud prvního stupně o své mezinárodní nepřislušnosti, neboť jeho příslušnost není dána na základě žádného jiného jurisdikčního pravidla nařízení Brusel I bis.

- 5 S ohledem na skutečnost, že nedostatek mezinárodní příslušnosti je neodstranitelnou překážkou v řízení, rozhodl Okresní soud v Českých Budějovicích [OMISSIS] o zastavení řízení v celém rozsahu.
- 6 K odvolání žalobců Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud odvolací usnesením ze dne 5. 11. 2021, [OMISSIS], usnesení soudu prvního stupně potvrdil.
- 7 Odvolací soud uvedl, že v dané věci nelze postupovat jinak než podle nařízení Brusel I bis. Odkázal na čl. 4 odst. 1 nařízení, jenž zakotvuje obecné pravidlo *actor sequitur forum rei*, a na čl. 5 odst. 1 nařízení, jenž upravuje přípustnost odchylek od tohoto obecného jurisdikčního pravidla. Odvolací soud přitakal soudu prvního stupně, že v posuzované věci, kdy je uplatněn nárok na nahrazení projevu vůle žalovaných, jenž je svým charakterem čistě občanskoprávním nárokem, by mohla být příslušnost soudu České republiky založena pouze na základě čl. 26 odst. 1 nařízení Brusel I bis. Protože však nebyly naplněny předpoklady pro závěr, že se žalovaní účastní řízení před soudy České republiky (aniž by tak činili pouze za účelem namítání jejich mezinárodní nepřislušnosti), nezbyvalo soudu než prohlásit se za mezinárodně nepřislušný k projednání věci a řízení zastavit.
- 8 Proti rozhodnutí odvolacího soudu podali žalobci dovolání k Nejvyššímu soudu. Namítají, že odvolací soud pochybil při řešení otázky procesního práva, a sice zda je dána mezinárodní příslušnost soudů České republiky v případě řízení o nahrazení projevu vůle, jímž má být nahrazen souhlas žalovaných s vydáním věci z úschovy.
- 9 Žalobci odkazují na ustanovení § 299 odst. 2 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, dle něhož je k řízení o nahrazení souhlasu podle odst. 1 tohoto ustanovení příslušný soud, u něhož probíhá řízení o úschově. Dle názoru žalobců je pro příslušnost českých soudů rozhodná skutečnost, že věc byla svěřena do úschovy Okresního soudu v Českých Budějovicích ve smyslu ustanovení § 80 odst. 1 trestního řádu. Při respektování zásady *perpetuatio fori* přitom musí být tato příslušnost dána i pro řízení, jež je od řízení o úschově odvozeno. Podle žalobců je řízení o nahrazení souhlasu ve smyslu citovaného ustanovení zvláštním druhem řízení, které nevyvěrá z hmotněprávního vztahu mezi žalobci a

žalovanými, a proto nelze aplikovat pravidla stanovená v nařízení Brusel I bis pro určení státu, jehož soudy jsou příslušné k projednání a rozhodnutí dané věci.

Relevantní právo Evropské unie

- 10 Pro rozhodnutí o předložených předběžných otázkách jsou relevantní především ustanovení čl. 1 odst. 1 a čl. 8 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

Relevantní vnitrostátní právní úprava

- 11 Pro posouzení předložených předběžných otázek jsou relevantní zejména následující ustanovení vnitrostátního práva:

§ 80 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

„Není-li věci, která byla vydána nebo odňata, k dalšímu řízení už třeba a nepřichází-li v úvahu její propadnutí nebo zabránění, vrátí se tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. Jestliže na ni uplatňuje právo osoba jiná, vydá se tomu, o jehož právu na věc není pochyb. Při pochybnostech se věc uloží do úschovy a osoba, která si na věc činí nárok, se upozorní, aby jej uplatnila v řízení ve věcech občanskoprávních. [OMISSIS]“

§ 80 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

„Rozhodnutí podle odstavců 1 [OMISSIS] činí předseda senátu, v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán. [OMISSIS]“

§ 300 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

„Přijímá-li soud do úschovy věci v případech stanovených jinými právními předpisy, řídí se ustanoveními příslušného právního předpisu, a není-li jich, ustanoveními § 289 až 302, a to přiměřeně podle povahy úschovy a jejího účelu.“

§ 298 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

„Předmět úschovy vydá soud příjemci na jeho žádost. Jestliže ke složení došlo proto, že někdo jiný než příjemce uplatňuje právo na vydání předmětu úschovy nebo že někdo jiný, jehož souhlasu je třeba, nesouhlasí s vydáním předmětu úschovy příjemci, je k vydání předmětu úschovy zapotřebí souhlasu všech účastníků a osoby, pro jejíž nesouhlas s plněním došlo ke složení do úschovy. [OMISSIS]“

§ 299 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

„ (1) Byl-li souhlas s vydáním předmětu úschovy odepřen, lze jej nahradit pravomocným rozsudkem soudu, kterým bylo rozhodnuto, že ten, kdo vydání odporoval, je povinen souhlasit s vydáním předmětu úschovy žadateli.

(2) Pro řízení o nahrazení souhlasu podle odstavce 1 je příslušný soud, u něhož probíhá řízení o úschově.“

§ 88 písm. d) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

„Namísto obecného soudu, [OMISSIS], je k řízení příslušný soud, u něhož probíhá řízení o úschovách, jde-li o rozhodnutí, že ten, kdo odporoval vydání předmětu úschovy žadateli, je povinen s ním souhlasit.“

§ 6 odst. 1 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém

„Pravomoc českých soudů je dána, jestliže je podle procesních předpisů pro řízení místně příslušný soud na území České republiky, pokud z ustanovení tohoto zákona nebo jiného právního předpisu nevyplývá něco jiného.“

Důvody pro předložení předběžných otázek

- 12 V projednávané věci je nezbytné zodpovědět, zda mají české soudy mezinárodní příslušnost k jejímu rozhodnutí. Spornou se přitom stala otázka, zda je k určení této příslušnosti třeba postupovat dle nařízení Brusel I bis a zda lze na základě jeho pravidel založit příslušnost českých soudů. Pokud by bylo dospěno k závěru, že nařízení Brusel I bis aplikovatelné není, bylo by možné založit mezinárodní pravomoc českých soudů na základě § 6 odst. 1 zákona o mezinárodním právu soukromém ve spojení s § 299 odst. 2 zákona o zvláštních řízeních soudních.

K první předběžné otázce

- 13 Pro vyslovení závěru o aplikovatelnosti nařízení Brusel I bis je nejprve nezbytné posoudit, zda se v projednávané věci jedná o věc občanskou a obchodní ve smyslu ustanovení čl. 1 odst. 1 nařízení, neboť v takovém případě by s ohledem na aplikační přednost muselo být postupováno dle pravidel upravených tímto nařízením. O splnění ostatních podmínek aplikovatelnosti tohoto nařízení není pochyb.
- 14 Nejvyšší soud si je vědom ustálené judikatury Soudního dvora, z níž vyplývá, že pojem „věc občanská a obchodní“ musí být v zájmu zajištění uniformní aplikace vykládán autonomně, a to primárně ve světle cílů a systematiky nařízení, případně následně na průsečíku obecných zásad plynoucích ze všech vnitrostátních právních systémů (srov. rozsudek 29/76, LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co. KG proti Eurocontrol). Rozsah působnosti tohoto nařízení tedy musí být určen v zásadě podle znaků, které charakterizují povahu právních vztahů mezi účastníky řízení nebo předmět tohoto řízení (srov. bod 18 rozsudku C-386/12, Siegfried János Schneider, a tam citovanou judikaturu). Vnímána je rovněž

potřeba vykládat tento pojem široce, aby tak bylo zajištěno řádné fungování vnitřního trhu, jakož i aby se v zájmu řádného výkonu spravedlnosti zabránilo tomu, že budou v členských státech vydávány neslučitelné rozsudky (srov. bod 47 rozsudku C-579/17, BUAK Bauarbeiter-Urlaubs- u. Abfertigungskasse proti Gradbeništvo Korana d.o.o.).

- 15 Navzdory těmto obecným východiskům autonomního výkladu má Nejvyšší soud pochybnosti o správném výkladu pojmu „věc občanská a obchodní“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení Brusel I bis ve vztahu k projednávané věci.
- 16 V ní byl automobil žalobců zajištěn Policií ČR jako věc významná pro účely trestního řízení ve smyslu zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Poté, co již nebylo této věci třeba k dalšímu řízení, postupoval orgán činný v trestním řízení ve smyslu ustanovení § 80 trestního řádu. Obecným pravidlem je, že věc se vrátí tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata (§ 80 odst. 1 věta první trestního řádu). K uložení automobilu do úschovy soudu nicméně došlo v důsledku skutečnosti, že právo k předmětnému automobilu uplatňovaly ještě jiné osoby, přičemž vyvstaly pochybnosti o tom, komu má být automobil vydán (§ 80 odst. 1 věta třetí trestního řádu).
- 17 S ohledem na skutečnost, že v českém vnitrostátním právu jsou aspekty řízení o úschovách upraveny v několika právních předpisech a že je třeba rozlišovat různé typy úschov, v jejichž rámci se postup jednotlivých orgánů může lišit, [OMISSIS] Nejvyšší soud [OMISSIS] [v]e vztahu k rozhodování soudů ve věcech úschov prováděných soudy v občanském soudním řízení na základě rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení proto vydal dne 11. 10. 2006 [sjednocující] stanovisko, [OMISSIS]. V něm Nejvyšší soud nejprve objasnil, že úschova, o níž rozhodl orgán činný v trestním řízení podle ustanovení § 80 trestního řádu, je soudní úschovou ve smyslu [OMISSIS] § 289 a následujících zákona o zvláštních řízeních soudních [OMISSIS].
- 18 Z předmětného stanoviska rovněž vyplývá, že smyslem této úschovy je, aby v občanském soudním řízení došlo k odstranění pochybností o tom, která z dotčených osob má z titulu vlastnického nebo jiného práva nárok na vydání věci. Řízení o úschovách tak směřuje k nastolení takových vztahů mezi dotčenými osobami, které nebudou mezi nimi zdrojem dalších sporů. Věc se ukládá do úschovy současně proto, že není účelem trestního řízení, aby soud nebo jiný orgán činný v trestním řízení v něm řešil skutkové nebo hmotněprávní pochybnosti o tvrzeném vlastnickém nebo jiném právu, neboť k rozhodování o takových otázkách jsou zásadně povolány soudy v občanském soudním řízení.
- 19 Účastníky občanského soudního řízení o úschově věci, uložené na základě usnesení orgánu činného v trestním řízení vydaného podle ustanovení § 80 odst. 1 věty třetí trestního řádu, jsou ten, kdo ji vydal nebo komu byla odňata, ten, kdo na ni uplatňoval v trestním řízení právo, popřípadě také ten, kdo na ni uplatnil právo u soudu v občanském soudním řízení, aniž by tak učinil u orgánu činného v

trestním řízení. Složitel (v projednávané věci Policie ČR) v tomto řízení nevystupuje.

- 20 Z uvedeného plyne, že ačkoli je věc zajištěna orgány činnými v trestním řízení, které o uložení věci do soudní úschovy rozhodují bez intervence občanskoprávních soudů, uplatní se v řízení o úschově ustanovení civilně-procesních předpisů, a sice příslušná ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních. Tato úprava se uplatní na úschovu přijatou na základě trestního řádu přiměřeně, a to podle povahy úschovy a jejího účelu.
- 21 Jelikož v projednávané věci došlo ke složení automobilu do úschovy proto, že někdo jiný než příjemce uplatňuje právo na vydání předmětu úschovy, je dle ustanovení § 298 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních k vydání předmětu úschovy zapotřebí souhlasu všech účastníků řízení o úschově (tedy v projednávaném případě žalovaných s bydlištěm ve Francii). Byl-li souhlas s vydáním předmětu úschovy odepřen, lze jej dle § 299 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních nahradit pravomocným rozsudkem soudu, kterým bylo rozhodnuto, že ten, kdo vydání odporoval, je povinen souhlasit s vydáním předmětu úschovy žadateli. Ustanovení § 299 odst. 2 zákona o zvláštních řízeních soudních, upravující výlučnou místní příslušnost pro vedení tohoto řízení, přitom zajišťuje, že se u jednoho soudu spojí ke společnému projednání žaloby o nahrazení souhlasu s vydáním totožného předmětu úschovy, které má v některých případech důvod podat více účastníků řízení o úschově.
- 22 Předmětem tohoto povahou sporného řízení je nahrazení prohlášení vůle žalovaného o souhlasu s odevzdáním uložené věci žalobci. V usnesení ze dne 10. 10. 2008, [OMISSIS], přitom Nejvyšší soud konstatoval, že žaloba o uložení povinnosti souhlasit s vydáním předmětu úschovy představuje procesní formu vyjádření posouzení otázky, komu (zda příjemci nebo přihlašovatel) má být předmět úschovy soudem vydán, tedy – řečeno jinak – komu svědčí vlastnické nebo jiné právo k předmětu úschovy, na základě kterého soud vydá předmět úschovy. Není přitom podstatné, že vlastnické nebo jiné právo k předmětu úschovy se v tomto řízení řeší jen jako otázka předběžná a že nachází svůj projev ve výroku rozsudku v podobě „nahrazení projevu vůle“.
- 23 Výše uvedené dle názoru Nejvyššího soudu svědčí ve prospěch závěru, že řízení o nahrazení souhlasu s vydáním předmětu z úschovy spadá do věcného rozsahu pojmu „věcí občanských a obchodních“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení Brusel I bis. Současně však Nejvyšší soud vnímá existenci prvků, jež by mohly hovořit ve prospěch negativního závěru o aplikovatelnosti nařízení Brusel I bis na toto řízení.
- 24 Pochybnostem zavdává zejména incidenční povaha řízení o nahrazení souhlasu s vydáním věci z úschovy.
- 25 Byť se jedná o dvě řízení různé povahy (zatímco řízení o úschovách je řízením nesporným, řízení o nahrazení souhlasu s vydáním předmětu úschovy je řízením

sporným), řízení o nahrazení souhlasu jiné osoby s vydáním věci z úschovy soudu je existenčně závislé na řízení o soudní úschově. Bez tohoto řízení by vůbec nepřipadalo v úvahu žalovat na nahrazení souhlasu jiné osoby s vydáním věci z úschovy soudu. Jedná se přitom o zákonem předvídaný způsob, jak dosáhnout vydání věci ze soudní úschovy, neboť nesouhlas žalovaného s vydáním uložené věci nelze nahradit rozhodnutím určujícím vlastnické právo k věci, která je předmětem úschovy. Jak totiž konstatoval Nejvyšší soud ve výše uvedeném sjednocujícím stanovisku, „pravomocný rozsudek soudu, kterým bylo k uložené věci určeno vlastnické právo žadatele nebo jiného účastníka soudního řízení o úschově, není sám o sobě způsobilým podkladem pro závěr o tom, že věc bude z úschovy této osobě vydána, neboť vyřešením otázky, kdo je vlastníkem uložené věci, nemusí být vždy bez dalšího nepochybné, zda mu má být věc z úschovy opravdu vydána a zda nárok na odevzdání věci z úschovy nemá místo vlastníka například zástavní věřitel, oprávněný ze zadržovacího práva nebo správce konkursní podstaty“.

- 26 Příslušnost českých soudů k řízení o úschově přitom byla v projednávané věci založena výkonem veřejných pravomocí orgány činnými v trestním řízení, když postupovaly v souladu s příslušnými ustanoveními trestního řádu, přičemž výsledek tohoto řízení přímo závisí na posouzení žaloby o nahrazení projevu vůle.
- 27 Určitou paralelu lze sledovat s rozsudkem Soudního dvora ve věci Riel (C-47/18). V něm Soudní dvůr dovodil, že žaloba na určení pohledávek za účelem jejich přihlášení v rámci úpadkového řízení vyplývá přímo z úpadkového řízení, úzce s ním souvisí a má původ v právu upravujícím úpadková řízení. Obdobně žaloba o nahrazení souhlasu s vydáním věci z úschovy soudu přímo vyplývá z řízení o soudní úschově, úzce souvisí s takovým řízením a má svůj původ v právu upravujícím soudní úschovu, jež je přiměřeně aplikováno právě i na soudní úschovy zahájené orgány činnými v trestním řízení.
- 28 Současně je třeba upozornit na otevírání možného prostoru pro strategické uvažování účastníků řízení o úschovách, pokud by bylo třeba mezinárodní příslušnost pro řízení o nahrazení souhlasu s vydáním předmětu úschovy určovat na základě jurisdikčních pravidel nařízení Brusel I bis.
- 29 Česká vnitrostátní právní úprava stanoví, že je to osoba, jež se domáhá vydání věci z úschovy, která musí žalovat ostatní účastníky řízení o úschově, kteří nesouhlasí s vydáním věci tomuto žadateli. V projednávaném případě tak čeští žadatelé jako žalobci museli žalovat francouzské žalované. Pokud by naopak postavení žadatelů zastávali francouzští účastníci řízení o úschově, museli by žalovat české účastníky řízení o úschově. Tento závěr by mohl vést ke strategickému uvažování a mohl by motivovat účastníky řízení o úschově nepodávat žalobu na nahrazení projevu vůle, a naopak vyčkávat na zahájení řízení druhou stranou, neboť při postupu dle obecného pravidla čl. 4 nařízení by byli žalováni před soudy svého bydliště. To by za standardních okolností nebylo problematické, neboť se jedná o přirozený důsledek jurisdikčních pravidel zakotvených v nařízení Brusel I bis. Protože se však v projednávané věci jedná o

incidenční spor ve vztahu k řízení probíhajícímu před českým soudem, jehož příslušnost byla založena orgánem činným v trestním řízení, který v rámci výkonu své pravomoci rozhodl o uložení věci do úschovy, je potenciálním důsledkem těchto strategií ponechání věci v úschově soudu, kam byla tato věc složena orgány činnými v trestním řízení, aniž by soud svou mezinárodní příslušnost posuzoval. Bez zásahu orgánu činného v trestním řízení (Policie ČR), který vozidlo zajistil v rámci výkonu svých veřejných pravomocí, by přitom v případě žaloby na vydání věci mezi stejnými osobami byla mezinárodní příslušnost soudů určena odlišně. Pokud by totiž nebylo vozidlo zajištěno policií při výkonu jejích veřejných pravomocí, setrvala by věc v držení žalobců, což znamená, že žalobu na vydání věci by museli podávat původní vlastníci z Francie. V důsledku výkonu veřejných pravomocí orgány činnými v trestním řízení tak dochází k ovlivnění určení mezinárodně příslušného soudu pro spor, a tudíž k možnému zásahu do jinak předvídatelně určitelného sudiště.

- 30 S ohledem na výše uvedené má Nejvyšší soud přetrvávající pochybnosti o aplikovatelnosti nařízení Brusel I bis na projednávanou věc. Tyto spočívají v otázce, zda řízení o nahrazení souhlasu s vydáním předmětu úschovy, jež je řízením incidenčním ve vztahu k řízení o soudní úschově zahájenému uložení věci zajištěné orgány činnými v trestním řízení do této úschovy, spadá pod autonomní pojem „věc občanská a obchodní“ a zda je proto pro určení mezinárodní příslušnosti soudů ve vztahu k tomuto řízení třeba aplikovat nařízení Brusel I bis.

K druhé předběžné otázce

- 31 V případě, že bude první otázka zodpovězena kladně, táže se Nejvyšší soud dále, zda musí být čl. 8 odst. 2 nařízení Brusel I bis vykládán v tom smyslu, že žaloba na nahrazení souhlasu s vydáním věci z úschovy soudu, podaná jedním z účastníků řízení o úschově, v níž je předmětná věc uložena, proti jinému účastníku tohoto řízení, představuje žalobu ve smyslu uvedeného ustanovení.
- 32 Pochybnosti Nejvyššího soudu týkající se výkladu tohoto ustanovení, a tedy i možnosti založit na jeho základě v projednávané věci mezinárodní příslušnost českých soudů, vyplývají z rozdílného znění čl. 8 odst. 2 nařízení Brusel I bis v různých jazykových verzích a z dosavadní absence výkladu tohoto ustanovení ze strany Soudního dvora.
- 33 Česká jazyková verze čl. 8 odst. 2 nařízení zní: „Osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být též žalována, jedná-li se o žalobu o záruku nebo o intervenční žalobu, u soudu, u něhož byla podána původní žaloba, ledaže by toto řízení bylo zahájeno pouze proto, aby tato osoba byla odňata soudu, který je pro ni příslušný.“ Ustanovení využívá pojem „intervenční žaloba“, aniž by jakkoliv odkazovalo na postavení žalované osoby jako třetí strany. Obdobně například německá jazyková verze používá pojem „Interventionsklage“, či francouzská jazyková verze „demande en intervention“.

- 34 Naopak anglická jazyková verze čl. 8 odst. 2 nařízení zní: „*A person domiciled in a Member State may also be sued as a third party in an action on a warranty or guarantee or in any other third-party proceedings, in the court seised of the original proceedings, unless these were instituted solely with the object of removing him from the jurisdiction of the court which would be competent in his case.*“ Toto znění akcentuje jednak postavení žalované osoby jako třetí strany, jednak odkazuje na řízení s třetí osobou. Obdobné znění zakotvuje rovněž například polská, slovenská nebo chorvatská jazyková verze.
- 35 Z rozhodovací praxe Soudního dvora vyplývá, že v případě rozdílu mezi jazykovými verzemi musí být dotčené ustanovení vykládáno ve svém kontextu a s ohledem na účel právní úpravy, jíž je součástí (srov. rozsudek 30/77, Régina v. Pierre Bouchereau). Pro výklad čl. 8 odst. 2 nařízení Brusel I bis ve světle těchto vodítek je významné, že stejný účel tohoto pravidla sledovala i předchozí právní úprava v čl. 6 odst. 2 Bruselské úmluvy o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „Bruselská úmluva“ nebo „Úmluva“) i Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Z judikatury Soudního dvora i bodu 34 preambule nařízení Brusel I bis přitom vyplývá, že v těchto případech lze při výkladu současné právní úpravy vycházet i z judikatury a zdrojů, které se váží k těmto úpravám, s cílem zajistit kontinuitu výkladu.
- 36 Relevantní zdroj pro nalézání účelu daného ustanovení představuje zpráva k Bruselské úmluvě vypracovaná reportérem komise expertů P. Jenardem, jejíž text slouží jako komentář k této Úmluvě, který mapuje jí sledovaný účel. Relevanci této zprávy pro výklad ustanovení Úmluvy i nařízení dokazují četné odkazy na ni v rozhodovací praxi Soudního dvora. Z této zprávy ve vztahu k nadepsanému ustanovení vyplývá, že při vypracování Úmluvy bylo považováno za vhodné vytvořit samostatné ustanovení pro ručitele a pro jiné třetí osoby. Odpověď na otázku, co se míní řízením s třetí osobou („third party proceedings“), byla vyřešena odkazem na čl. 15 a 16 belgického soudního řádu, jenž je vymezoval jako případy, „*v nichž je třetí osoba přibrána jako účastník řízení*“.
- 37 Pokud bychom účel ustanovení čl. 8 odst. 2 nařízení vykládali ve světle Jenardovy zprávy a vztáhli jej na projednávaný případ, domníváme se, že by příslušnost českých soudů nebylo možné na základě tohoto pravidla založit, neboť v řízení o nahrazení souhlasu s vydáním věci z úschovy nevystupuje třetí osoba, nýbrž účastníci původního řízení o úschově.
- 38 Jiný závěr by však mohl být dosažen v případě, kdy by bylo přistoupeno k odlišnému autonomnímu výkladu tohoto ustanovení. Jak totiž vyplývá z bodu 24 a následujících tohoto usnesení, žaloba na nahrazení souhlasu s vydáním věci z úschovy soudu je incidenčním řízením ve vztahu k řízení o úschově. Je přitom nutno upozornit, že incidenční řízení jsou v řadě jurisdikcí řazena pod obecnější pojem „intervenční žaloba“ tak, jak jej využívá česká jazyková verze nařízení Brusel I bis.

- 39 S ohledem na uvedené má Nejvyšší soud přetrvávající pochybnosti o tom, zda je třeba čl. 8 odst. 2 nařízení Brusel I bis vykládat vtom smyslu, že na jeho základě lze založit mezinárodní příslušnost soudů k rozhodnutí v incidenčním řízení spočívajícím v žalobě na nahrazení souhlasu s vydáním věci z úschovy soudu, podané jedním z účastníků řízení o úschově, v níž je předmětná věc uložena, proti jinému účastníku tohoto řízení.
- 40 Zodpovězení předložených předběžných otázek má zásadní dopad na projednávanou věc, neboť může vést ke zcela rozdílným závěrům o mezinárodní příslušnosti českých soudů. První předložená otázka proto dává prostor rozvinout existující judikaturu Soudního dvora v otázce věcné působnosti nařízení Brusel I bis, jde-li o výklad pojmu „věc občanská a obchodní“. Druhá položená předběžná otázka směřuje k objasnění účelu čl. 8 odst. 2 nařízení Brusel I bis, kdy je toto ustanovení formulováno v různých jazykových verzích rozdílně, což vyvolává pochybnosti o správném autonomním výkladu tohoto ustanovení. Bez autoritativního výkladu těchto otázek ze strany Soudního dvora přitom nelze zajistit uniformní interpretaci a aplikaci nařízení Brusel I bis, čímž by byl ohrožen jeden z elementárních cílů tohoto nařízení.
- 41 Nejvyšší soud, jakožto soud, proti jehož rozhodnutí nelze ve smyslu čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie podat opravný prostředek, proto považuje za nezbytné předložit Soudnímu dvoru Evropské unie předběžné otázky vymezené v bodě I výroku tohoto usnesení.

Přerušeni řízení

[OMISSIS] [procesní náležitosti podle vnitrostátního práva]

V Brně dne 7. 6. 2023

[OMISSIS] [podpisy]